

***FUTURE FRASCATI:
EEN MEERSTEMMIG
MAKERSHUIS***

Ondernemingsplan Stichting
Gasthuis Frascati 2025-2028

HOOFDSTUK 1

1.1 INLEIDING

In ons vorige vierjarenplan vroegen wij onszelf: wat voor theaterhuis hebben kunst en samenleving in de toekomst nodig? Hoe kan ons huis een plek voor velen zijn? Inmiddels, ingeklemd tussen corona en wereldcrisis, wijst de praktijk ons het antwoord.

Op de grens van de oude en de nieuwe wereld bevinden we ons in ongekend onzekere tijden. De wereld is in oorlog, er is een enorme vluchtelingencrisis en ecologische rampspoed lijkt onafwendbaar. We weten niet hoe we de aarde van morgen aantreffen. Ook dicht bij huis, in Nederland en onze eigen stad Amsterdam, ervaren we een omslagpunt doordat bestaande zekerheden zijn weggevallen. Mensen raken onthecht en verdwaald.

De manier waarop ooit de samenleving 'naar westerse maatstaven' rationeel, efficiënt en *top down* was georganiseerd werkt al lang niet meer. Velen voelden zich niet (h)erkend. Inmiddels bestaat er een diepe kloof tussen de *systeemwereld* en de *leefwereld*. De dagelijkse realiteit is vele malen diverser en rijker en brengt een veelheid aan perspectieven.

2

En daaruit put Frascati hoop. Want juist van onderop, vanaf de straat en de vloer, wordt er opnieuw invulling en richting gegeven: *bottom-up*, lokaal geworteld en betrokken. Kunstenaars nemen in deze transitie een bijzondere plek in. Want in een wereld die we ons niet meer voor kunnen stellen, is de verbeelding goud waard. Verbeeldingskracht heeft het vermogen nieuwe werelden te scheppen.

Theater brengt bovendien als geen andere kunstvorm mensen samen, door de universeel menselijke dilemma's waarover we op het podium spreken en heel praktisch: doordat we als publiek bij elkaar zijn in het theater en de live ervaring delen. Theatermakers leveren daarmee een unieke bijdrage aan het vormgeven van het Amsterdam van morgen..

Een meerstemmig makershuis

De groeiende pluriformiteit in die samenleving heeft ook de kunsten in verandering gebracht. De enorme diversiteit onder kunstenaars resulteert in een veelheid aan belangwekkende vertellingen die verschillende perspectieven openen; een rijkdom aan verhalen, talen en vormen. Nieuwe (multidisciplinaire) genres ontwikkelen zich in rap tempo. Bestaande opvattingen over kwaliteit, traditie en impact zijn niet langer toepasbaar. Het kan niet anders:

deze ontwikkelingen hebben hun uitwerking op een theaterhuis van nu.

Frascati positioneert zich met nadruk als een **meerstemmig makershuis**. We geven duurzaam ruimte aan een brede diversiteit aan theatermakers en gezelschappen, zowel in onze programmering als in ons productiehuis. Heel concreet bieden we makers plaats voor het runnen van hun praktijk, reflectie en ontmoeting in de ruimtes van Frascati 4: **Het Verbond**. En Frascati is net zo thuis in Nieuw-West. Letterlijk, want we hebben daar een tweede huis: **Theater van Deysse**. Vanuit de Nes met vertakkingen tot diep in de stad, het land en internationaal bouwen we samen met de kunstenaars een theaterhuis dat de ontwikkeling en verdere ontplooiing van makers en genres als uitgangspunt neemt.

Theater in de wereld

Theater van nu kan niet anders dan zich verhouden tot de wereld. Ons huis plaatst zich in werking en netwerk expliciet in de wereld, vanuit de overtuiging dat kunst de wereld kan redden. Niets minder. Het aangaan van diepe verbintenissen met de publieke en maatschappelijke context is een cruciale stap in de ontwikkeling van de podiumkunst. Frascati is daarin al jaren een aanjager en bouwt daar consequent op door. We leggen duurzame verbindingen met een veelheid aan partners en met ons divers en betrokken publiek. Frascati is van hen allemaal: makers, publiek en partners. Zo bieden wij kunstenaars de optimale context om theater te maken dat wortelt.

De transitie krijgt alleen volwaardig vorm als we in die ontwikkeling ook onze organisatie meenemen. Een meerstemmig huis vraagt om een breder palet aan stemmen in de selectie en begeleiding van onze makers en de keuzes in onze programmering. In de afgelopen periode formeerde Frascati een nieuw artistiek team dat een grote diversiteit aan achtergronden, kennis, ervaring en netwerken verenigt. Er is een grote rol voor onze makers en bespelers. Een makersraad denkt vanaf 2024 mee over de koers van het huis.

Frascati ontwikkelt zich tot een plattere, meer wendbare theaterorganisatie die werkt vanuit gedeelde **waarden**, een scherpe **missie** en heldere **uitgangspunten en kaders**. We scheppen ruimte voor de professional op de werkvloer, zodat er wordt gewerkt vanuit eigenaarschap en met oog voor de groei en ontwikkeling van de mensen in de organisatie. Diversiteit en meerstemmigheid vormen een krachtige motor: een inclusieve organisatie betreft een diversiteit aan stemmen en wint daarmee aan kracht en intelligentie.

We hebben de ambities op organische wijze in gang gezet. In 2025-2028 zetten we deze transitie door.

1.2 MISSIE, PROFIEL EN KERNWAARDEN

Frascati is een meerstemmig theaterhuis. De kerntaken van Frascati zijn **de ontwikkeling en presentatie** van vooruitstrevende, onafhankelijke podiumkunst en -kunstenars en het zorgen voor **verbinding**; tussen kunstenaars en publiek, tussen makers onderling en tussen theater en de samenleving. Met artistieke groei en innovatie als leidraad zijn we de eigenzinnige aanjager van vernieuwende, kleinschalige, geëngageerde podiumkunsten en geven we duurzaam een plek aan nog ongekende stemmen.

Frascati maakt een breed (inter)nationaal programma met relevante contextprogrammering en biedt ontwikkeltrajecten aan jonge podiumkunstenaars die kunst maken die de grenzen aftast en zich vrijvecht uit bestaande kaders. Vanuit het geloof in de makers en hun grote vermogen om de wereld in alle complexiteit en diversiteit te weerspiegelen, werken we *bottom-up*: het agenderende, eigenzinnige werk bepaalt de koers van een traject. Het is een strategie die naadloos aansluit bij de behoefte van nieuwe generaties makers aan meer autonomie. In de begeleiding maken we gebruik van het netwerk van ons huis, in de diverse en internationale stad Amsterdam en in het landelijke en internationale podiumkunstenveld.

Frascati kenmerkt zich al decennia door de grote professionaliteit en de uitstekende infrastructuur. Daarop voortbouwend kiezen we meerstemmigheid als onze strategie om de complexiteit en veelkantigheid van de wereld van vandaag te vatten. Zo zijn we als huis in staat gevestigde ideeën van kwaliteit, impact en traditie te bevragen en daarmee dichterbij de leefwereld te zitten. Als organisatie werken we vanuit de waarden: vertrouwen, eigenzinnigheid, flexibiliteit, duurzaamheid en engagement. In alles wat we doen staan we voor de hoogst mogelijke kwaliteit.

1.3 TERUGBLIK 2021-2023

De afgelopen jaren waren de meest tumultueuze uit de geschiedenis van ons huis: de coronacrisis, de impact van de niet toegekende BIS-subsidie en de daaropvolgende reddingsoperatie, een transitie van de organisatie. Maar *what doesn't kill you makes you stronger*; Frascati is de afgelopen jaren in alle opzichten gegroeid.

Over de verlamdende coronaperiode is al veel gezegd. Tijdens de verschillende fases van de pandemie heeft Frascati zich maximaal flexibel getoond. Bij het manoeuvreren door alle maatregelen zochten we soms de grenzen van het toelaatbare op, want stilstand is funest voor de groei van jonge kunstenaars. We raakten bedreven in

het zoveel mogelijk laten doorgaan van vooral het maken, maar ook presenteren, van werk.

De kunstenplanperiode startte met een prachtig advies van de Amsterdamse Kunstraad en zeer onverwachte conclusie van de Raad voor Cultuur om Frascati Producties ondanks een positieve beoordeling geen subsidie toe te kennen. Het had niet alleen een enorme impact op ons huis, maar juist ook op de positie van jonge makers. Met onze alliantiepartner Plan Brabant overreedden we de minister op het allerlaatste moment om Frascati en Plan toch te ondersteunen – maar met een zeer bescheiden jaarlijks bedrag van €350.000. Fonds21 en Ammodo staken hun nek uit en sprongen bij. We zijn hen zeer dankbaar, want dankzij hun bijdragen kon Frascati als grootste productiehuis zijn cruciale rol voor de aankomende generatie blijven vervullen.

Nieuwe Frascati-makers konden aan de slag: o.m. Gerben Vaillant, Caro Derkx, Gavin-Viano, LENZ en Kim Karsen. Florian Myjer en Char Li Chung stroomden aan de start van de periode uit, en Frascati bleek met de uitstromers wederom een belangrijke kweekvijver van het Nederlandse kunstenveld. Een greep uit het grotere geheel:

- **Anoek Nuyens** won in 2021 de regieprijs voor *De zaak Shell* en hoofdrolspeler Jaap Spijkers de *Arlecchino*. Een voorstelling die het maatschappelijk debat aanzwengelt en met een enorm bereik; een tournee langs de grote zalen, een livestream, een televisiebewerking en in maart 2024 volgt een bewerking bij de Nationale Opera.
- **Floor Houwink ten Cate** maakte met *One Man Show* en *Sea of Silence* overtuigende, radicaal vormgegeven en zeer geëngageerde muziektheaterproducties. Haar *battlefield of dreams* over dilemma's rondom voortplanting krijgt in 2026 een vervolg als internationale opera-editie bij Theater Utrecht, waar Houwink ten Cate sinds 2022 deel uitmaakt van de artistieke kern.
- **Cherish Menzo** maakte diepe indruk met *DARKMATTER*, over de toekomst van het zwarte lichaam. Het is de meest genomineerde productie in de Nederlandse theatergeschiedenis. En na de BNG Theaterprijs won ze in 2023 als tweede Frascati-maker in de afgelopen drie jaar de Regieprijs. Ook Menzo stroomt door naar Theater Utrecht.
- **Priscilla Vaudelle**'s zeer goed ontvangen uitstroombewerking *OSSO* over modern ouderschap is uitgenodigd als opening van het festival Lieve Stad in ITA. Per 2025 wordt Vaudelle maker bij Theater Oostpool.

“Ik heb bij Frascati altijd gevoeld, dat het allerbelangrijkste is, dat ik precies maak wat ik denk dat het moet zijn. En dat als ik dat doe, het publiek er ook het meest door geraakt

wordt. Dat komt echt door de betrokkenheid van alle afdelingen: de tijd, ruimte, aandacht en kritische bevraging tegelijkertijd.” – Floor Houwink ten Cate [De citaten in dit document zijn grotendeels afkomstig uit de Frascati-minidocu in bijgevoegde weblink.]

We versterkten onze rol als internationale (co)producent. Internationale makers die we ondersteunden zijn **Maria Magdalena Kozłowska, Iggy Malmberg, Melyn Chow, Mallika Taneja, Sorour Darabi** en **Ira Brand**. Frascati-maker **Carolina Bianchi** maakte met *CADELA FORÇA* in 2023 een verpletterende indruk. ‘A milestone in the history of festival Avignon’, schreef Le Monde.

De programmering bereikte in december ‘22 het oude niveau met onze vaste bespellers en veel nieuwe namen. Frascati investeerde fiks in het presenteren van **internationaal** werk en toonde aanstormende namen zoals Michael Turinsky (AT) en gerenommeerde internationale makers als Tim Etchells (UK) en Meg Stuart (VS).

Frascati bleef een geëngageerd huis. Onze co-creatielijn **De (on)vertelde stad** beleefde door corona turbulente tijden. We zochten alternatieven: *Stemmen uit beton*, over de flat Groeneveen in Amsterdam Zuidoost, werd een documentaire voor de NPO en **Theater van Deyszel** werd tijdelijk een radiozender. Na corona raakte ons theater in de Lodewijk van Deyszelstraat vast verankerd in de buurt, en vanaf 2024 maakt het zelfs onderdeel uit van de groot-scheepse wijkrenovatie. Omdat we veel talentvolle jonge makers zien die zich buiten de gebaande paden om ontwikkelen, zetten we productieplatform **Under Construction** op. Werk dat onder de vleugels van partners in de stad, als Bijlmer Parktheater, Nowhere en Podium Mozaiek, is ingezet, geven wij ruimte om zich verder te ontwikkelen. Zo bouwen we gezamenlijk aan een sterkere talentontwikkelingsketen.

Hoe ingrijpend ook, de twee coronajaren brachten veel nieuwe inzichten. In de door corona versterkte maatschappelijke onrust werden vragen gesteld over macht, representatie en toegankelijkheid. Ook wij reflecteerden opnieuw op onze functie. De organisatie verjongde en met nieuwe energie en een helder zicht op de toekomst wijzigden we gestaag onze koers richting een *future proof* Frascati: een huis dat ruimte geeft aan een veelheid van stemmen. We stelden een meerstemmig artistiek team samen en verankerden de dialoog in al onze processen. We verbouwden de ruimtes in Frascati 4 zodat we makers de sleutels in handen kunnen geven binnen **Het Verbond**. Parallel daaraan versterkten we onze banden met organisaties in de stad, zowel binnen het kunstcircuit als in het sociaal-maatschappelijke domein. Zo werkten we samen met velen aan een theaterhuis voor de toekomst.

1.4 FUTURE FRASCATI 2025 – 2028

Op het fundament van onze traditie en inbedding staat een toekomstbestendig, meerstemmig theaterhuis. Een daadkrachtige, flexibele en duurzame structuur, horizontaal ingericht, met een professioneel en bevlogen team. We zijn een thuis voor een steeds bredere, diverse groep makers en bieden ruimte voor hun rijkdom aan afkomsten, vertellingen, talen en vormen. We zijn een plek die staat voor rust en reflectie in hun ontwikkeling. Een plek die hen vertrouwen en veiligheid biedt, maar ook een huis dat durft te kiezen.

We kiezen voor de kunst. Frascati is en blijft het grootste productiehuis in het Nederlandse podiumkunstenveld en hét podium dat een voortrekkersrol neemt in het aanbod van geëngageerd, crossdisciplinair werk van de meest belangwekkende podiumkunstenaren uit Amsterdam, Nederland en ver daarbuiten. Ons huis staat in de Nes en in de Lodewijk van Deyszelstraat en wordt bewoond door makers van verschillende achtergronden die zich bedienen van vele disciplines. Binnenshuis smeden zij met elkaar Het Verbond, de plek waar zij werken, elkaar ontmoeten en zich ontwikkelen. Naar buiten toe zijn zij via Frascati verbonden met een breed netwerk aan partners in het kunstenveld, onderwijs en het sociaal-maatschappelijke domein.

In onze keuzes zijn we transparant, zachtmoedig, betrokken en beslist. We bevragen onze waarden en definities doorlopend. Weinig staat vast. We geloven in rebellie, omdat het de opstap is naar iets nieuws. Frascati is de plek waar we ons uitspreken, durven te twijfelen en te dromen. Ons theater gaat over verlangen, moed, levensdrift en liefde.

“Zonder de professionele technische ondersteuning, de optimale infrastructuur, de rust en ruimte om te kunnen monteren had ik DARKMATTER nooit kunnen maken. Frascati is een fantastische werkplek.” – Cherish Menzo, uitstromend Frascati-maker

HOOFDSTUK 2 FRASCATI PRODUCTIES: MEERSTEMMIG MAKERSHUIS

We zien ons makershuis als **drie kringen** die elkaar omvatten. De kern is het productiehuis waarbinnen in lange lijnen gewerkt wordt aan de ontwikkeling van het kunstenaarschap. De begeleiding is stevig. Daaromheen is er een kring van geselecteerde makers die een residentie doen, een onderzoek, of een co-creatie. In de laatste kring vinden we de makers verbonden aan Het Verbond. Bij hen staat zelforganisatie voorop.

De aanwas verbreedt zich de komende vier jaar door de meerstemmigheid van ons nieuwe artistieke team. Performance- en mimemaker Francesca Lazzeri is onze dramaturg. Journalist, schrijver en theatermaker Khadija Massaoudi is artistiek coördinator van Theater van Deysel. Elike Roovers, theatermaker en voormalig artistiek leider van DEGASTEN, is onze programmamaker Under Construction / Co-Creatie. Met artistiek medewerker Belle de Wit en programmeur Heske van den Ende vormen zij het team dat verantwoordelijk is voor de selectie en begeleiding van makers en bespelers. Dit diverse team vertrekt nadrukkelijker vanuit de kunstpraktijk en werkt vanuit een doorlopende dialoog in afstemming met elkaar. Daarin is nadrukkelijk ruimte om meerdere perspectieven naast elkaar te laten bestaan. De verschillende leden van het team hebben elk de *agency* om een afgewogen keuze te maken binnen de verschillende taakgebieden.

In het productiehuis begeleiden we een pluriforme groep van 8-15 makers langlopend. Daarnaast bieden we kortere residenties en co-creatieprojecten aan een wisselende groep podiumkunstenaars (ca. 14-26 makers per jaar). Het Verbond tenslotte biedt plek aan ca. 30 makers. Het resulteert jaarlijks in ongeveer 24-28 producties uit eigen huis, een substantieel deel van onze programmering. Producties gaan op tournee door het hele land en regelmatig ook over de grens. In 2025-2028 wil Frascati deze aantallen aanhouden, want de aanwas van nieuwe makers blijft groot in de hoofdstad. Wel verschuift de verhouding enigszins: we ruimen in het productiehuis relatief meer plaats in voor onderzoeken en residenties. Hierdoor kunnen we een rol van betekenis spelen voor een bredere groep makers.

Makersprofiel

Frascati-makers zijn getalenteerde jonge makers die het Nederlandse podiumkunstenveld verrijken met hun onderscheidende kenmerken:

- ze breken eigenzinnig de **disciplines open**,
- ze **verhouden zich op een indringende manier tot de tijd** waarin we leven,
- ze **hebben het in zich om een bloeiende carrière** in de podiumkunsten op te bouwen – zelfstandig of bij een bestaand (BIS)gezelschap of collectief.

Wat onze makers bindt, is hun **grootstedelijke, geëngageerde en vaak internationaal georiënteerde blik** op de samenleving. Hun werk is authentiek, maatschappelijk geëngageerd, tegendraads, regelmatig documentair georiënteerd, maar altijd **nieuw en vrij in vorm**.

Er is niet één smaak Frascati-maker. Onze poule van makers beslaat het hele podiumkunsten spectrum, van muziektheater tot spoken word, van fysiek onderzoek tot talige fijngevoeligheid en van documentair theater tot Afrofuturisme. Er wordt werk gemaakt in een grote diversiteit aan vormen: voor de zaal of op locatie, in co-creatie of community art-projecten, als podcast of in een galerie. Frascati doet recht aan de open kijk van jonge makers op hun vakgebied. Veel van hen bedienen zich in hun werk van (live) muziek, fysiek onderzoek, dans, video en/of digitale media. Door mee te bewegen met hun behoeften en plannen zit het huis steeds dicht op de tijd – Frascati kiest graag de (potentiële) voorlopers in de ontwikkelingen.

Selectie

Ons artistieke team heeft de ogen en oren gespist op opkomend talent. Of iemand talent heeft, wordt uiteraard bepaald door het werk, maar ook door de manier waarop een jonge kunstenaar daarover denkt en spreekt.

De afgelopen jaren hebben we grote focus gelegd op makers met een diverse achtergrond. We willen met ons makershuis een goede afspiegeling van de samenleving zijn. Frascati beseft terdege dat niet iedere maker met zeggingskracht en de potentie om een praktijk als podiumkunstenaar op te bouwen van een theateropleiding komt. Een belangrijke bron voor onze selectie is ons **netwerk**, zowel in de stad als landelijk en internationaal: onze contacten met festivals, andere theaterhuizen en ontwikkelplekken. We zijn inmiddels goed bekend in de wereld van de **selfmade artists** – de muzikscene, spoken word, verhalenvertellers uit de buurthuizen. Ook werken we nauw samen met Bijlmer Parktheater, Podium Mozaïek, Fringe Festival en Nowhere, plekken waar cultureel divers talent vaak voor het eerst landt.

De band met de opleidingen is onveranderd sterk – leden van ons artistiek team zijn gastdocent, *outside eye* of extern deskundige bij de verschillende opleidingen van de Academie voor Theater en Dans in Amsterdam en we organiseren regelmatig gezamenlijk programma's. Vanaf vroeg in de verschillende **kunstavopleidingen** in de stad en in Nederland spotten we talent. We werken ook steeds meer met makers die de vaardigheden bezitten om te werken met gemeenschappen; vaak stromen zij in vanaf de **opleidingen tot theaterdocent**.

Vanaf opleidingen als SNDO, Mime opleiding en DAS stroomt veel **internationaal** talent in. Zij brengen werk dat vaak fysiek gericht en Language No Problem is en onze metropool Amsterdam verrijkt met perspectieven van buitenaf, onverwachte dwarsverbanden en interessante vertelvormen. Frascati's makershuis is hierin onderscheidend in het Nederlandse veld: geen andere ontwikkelinstelling in de brede podiumkunsten biedt zo uitgesproken plaats aan internationale makers. De koppeling aan onze internationale netwerken, internationale programmering en aanzienlijke internationale publieksaandeel, zorgt voor een goed ingebed traject voor deze groep makers.

Een eerste kennismaking vindt vaak plaats via **residencies, Beginnings** of **Under Construction** waarin we jong talent de gelegenheid bieden een onderzoek te ontwikkelen en aan het veld te presenteren. We evalueren het proces. Bij de juiste match kan een theatermaker eventueel toetreden tot Frascati's productiehuis.

6

- **Aantallen**
- Per jaar organiseert Frascati **782** activiteiten.
-
- **Programmeren** Dit is onderverdeeld in 355 geprogrammeerde activiteiten in de Nes, 12 geprogrammeerde voorstellingen in Theater van Deyssel en 3 locatieproducties met gezamenlijk 25 activiteiten. (totaal **392** activiteiten)
-
- **Frascati Producties** Vanuit het productiehuis maken we per jaar 29 Frascati-producties; met 202 activiteiten in de Nes, waarvan 40 in Het Verbond. Daarnaast zijn er 48 (buurt)activiteiten in Theater van Deyssel en 13 tournees/reprises van (co)producties in binnen- en buitenland met 140 voorstellingen in totaal. (totaal **390** activiteiten)
-
- Onderdeel van de 29 Frascati-producties zijn 4 (internationale co-producties; 2 (co-creatie)producties in Theater van Deyssel; 4 residencies in de Nes; 8 residencies in Theater van Deyssel; 2 edities Under Construction (6 makers); 2 edities Beginnings (4 makers) en 4 co-creatieprojecten met maatschappelijke partners.

2.1 DE EERSTE KRING: HET PRODUCTIEHUIS

Trajecten en begeleiding

Makerstrajecten zijn bij Frascati altijd trajecten op maat. We werken vanuit overtuiging **bottom-up**: het werk bepaalt de koers van een traject. Dat koppelen we aan de professionaliteit van onze begeleiding, de *can do*-mentaliteit die Frascati als organisatie biedt en de optimale faciliteiten in huis. Met deze aanpak kiezen we voor duurzaamheid, rust en tijd in plaats van een vaste duur. Juist bij makers die een eigen theatertaal ontwikkelen, blijken die cruciaal. De ervaring leert dat makerstrajecten tussen de twee en vijf jaar duren, maar we pinnen niemand daarop vast.

Ontwikkeltrajecten binnen het productiehuis kennen drie fases:

- De **ontwikkelfase** draait om het ontwikkelen van een eigen artistiek handschrift via het maken van voorstellingen. De meeste jonge kunstenaars starten met één of twee bescheiden projecten verdeeld over maximaal twee jaar.
- De **productiefase** is gericht op het doorontwikkelen van het handschrift naar een onderscheidend artistiek profiel, inclusief (maatschappelijke) positionering van de kunstenaar.
- In de **uitstroombfase** komt de tijd na Frascati in zicht. Meer nadruk ligt op het zakelijke en organisatorische vlak, zodat makers kansrijk een werkpraktijk kunnen opzetten.

Afhankelijk van de wensen en ontwikkelingen per maker bieden we begeleiding in de persoonlijke, artistieke en zakelijke ontwikkeling. Die beslaat het gehele proces van conceptontwikkeling, productie en techniek tot financiën, publiciteit en marketing.

- Elke maker kiest of krijgt een eigen **coach**; in de eerste fase liefst dicht bij huis, binnen ons artistieke team of in de eerste cirkel artistieke partners (zoals een van de vele bespelers van ons huis). Ons artistieke team bewaakt de artistieke ontwikkeling in regelmatige gesprekken en fungeert als coach, dramaturg of *outside eye*. Tussentijds wordt de route op vaste momenten geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

- We maken ruimte in het traject voor het ontwikkelen van **vaardigheden, reflectie** en **verdieping**. Trajecten worden verrijkt met vooronderzoek, regiostages, internationale uitwisseling, schrijfpoddrachten, deelname aan workshops, de ontwikkeling van contextuele programma's of een co-creatieprogramma om het eigen handschrift van de maker te versterken.

- De omvangrijke **netwerken** van Frascati – zowel in huis als in de stad en het land, zowel op artistiek-inhoudelijk vlak als op productioneel en zakelijk niveau – maken ons tot een onderscheidende producent voor aanstormende makers. Want voor talentontwikkeling op hoog niveau is het van belang dat jonge kunstenaars werken binnen een professionele en multidisciplinaire biotoop.

Vanaf de productiefase betrekken wij ons netwerk als mogelijke partner en coproducent. Daarvoor hebben we goede contacten met (BIS-)gezelschappen, collectieven en festivals. Met een selecte kern is er een doorlopend gesprek over mogelijkheden elkaar te versterken: o.m. Holland Festival, ICK, Theater Utrecht, SPRING Festival, Theater Oostpool, De Warme Winkel, NB Projects, ITA, Veenfabriek. Ook hier gaat het om maatwerk: de artistieke match is de ingang. We kijken naar de artistieke en productionele mogelijkheden en naar de relatie tot de toekomstige werkomgeving.

- Dankzij de organische **verbinding** tussen Frascati's productiehuis en onze podia stromen Frascati-makers uit met een scherp bewustzijn van de relatie met hun publiek. Onze marketeers voeren met hen een continue dialoog over doelgroepen en publieksbereik. Onze eigen podia stellen ons in staat de kunstenaars optimaal te positioneren in het veld en het werk onder de aandacht van publiek, professionals en pers te brengen. Als het werk rijp is gaan voorstellingen op tournee in Nederland en internationaal. We doen de verkoop zelf en hebben uitstekende relaties met theaters en festivals.

- Theater staat midden in de wereld. Dankzij ons brede sociaal-maatschappelijke netwerk en de co-creatielijn *De (on)vertelde stad* kunnen makers hun werk bij Frascati altijd verbinden met een doelgroep of anderszins **in de wereld** plaatsen.

- Met het oog op het opbouwen van een **duurzaam kunstenaarschap** denken we in lange lijnen, dus ook voorbij de tijd die een maker bij ons doorbrengt. In de uitstroomb fase begeleiden we makers op zakelijk en organisatorisch vlak, zodat zij kansrijk een eigen werkpraktijk kunnen opzetten. We bouwen samen met de kunstenaar en de artistieke partner(s)/coproducent bewust naar het uitvliegmoment toe, zodat de landing in het veld zo kansrijk mogelijk is voor elke Frascati-maker.

“Regisseren is mijn werk geworden en een deel van mijn identiteit, doordat Frascati me de ruimte, de coaching en de middelen heeft geboden. Ik ga dit echt missen man, maar ik ben wel heel dankbaar dat er nieuwe makers komen en dat ik plaats kan maken.” - Priscilla Vaudelle, uitstromend Frascati-maker

Makers productiehuis 2025-2028

Instroom en uitstroom in het productiehuis lopen vanwege de trajecten op maat geenszins gelijk. Er komt dus in de loop van de komende kunstenplanperiode ruimte voor nieuwe talenten binnen onze eerste kring. De makers met wie we in elk geval in 2025-2028 in het productiehuis aan de slag gaan zijn:

Ontwikkelfase:

Toni Blackwell (opleiding Theaterdocent Amsterdam) tackelt in haar werk maatschappelijke thema's die haar persoonlijk raken en nodigt ze uit tot gesprek. Na een kennismaking via Under Construction en Beginnings maakt ze *Sexding, just be good to me* over de impact van sexting op jongeren.

De Frans-Nederlandse performer en regisseur **Ika Schwander** werkt in het grensgebied tussen disciplines: ze maakt beeldende voorstellingen, films en performatieve installaties. Bij Frascati maakt ze *Pallas Athena*, een wreed beeldend muzikaal duet. Komende jaren produceren we haar werk deels in coproductie met Silbersee.

Just van Bommel kaart op lichte, persoonlijke en soms melodramatische wijze zware onderwerpen aan. In december 2022 werkte Just via Beginnings voor het eerst bij Frascati. Najaar 2023 maakte hen het avondvullende *Het Spektakeltje*. 'Alsof je door een sterrenstelsel raast' -de Volkskrant (****). Just bouwt verder aan diens artistieke signatuur met een voorstelling over de falende emancipatie van de man.

Productiefase:

Theatermaker en actrice **Kim Karssen** behandelt grootse thema's op een groteske en brutale manier. Uit de bocht vliegend, soms ronduit duister zoekt zij op fantasievolle wijze naar een balans tussen grap en traan. Ze ontwikkelt met Jip Vuik *De wereld volgens Garp* en maakt een voorstelling over haar strengreligieuze opvoeding.

Gavin-Viano ontwikkelde zich bij Frascati tot maker en schrijver. Hij creëerde o.a. *Bloodscent* (genomineerd BNG Bank theaterprijs en selectie beste voorstellingen 2022 Het Parool). Hij stroomt door naar HNTJong maar blijft nog verbonden aan ons huis om zijn werk voor een volwassen publiek een vervolgstap te gunnen. Hij gaat een muziektheatervoorstelling ontwikkelen gebaseerd op de traditie van *African Storytelling* (coproductie met De Parade).

LENZ is het interdisciplinaire collectief van Erasmus Mac-kenna, Marit Hooijschuur en Roel Pronk. Geïnspireerd door de underground en outsiders in de samenleving creëren zij alternatieve toekomst, vol hoop en radicale empathie. In 2025 maken ze het geprezen *Anatomy of a suicide*, een radicale tekst van Alice Birch.

Ira Brand (DE/GB) gebruikt in haar interdisciplinaire werk persoonlijke uitgangspunten om werk te maken over bredere sociale en politieke thema's. Ze zoekt in *The chosen family* naar non-heteronormatieve vormen van samenzijn. Wij bieden haar een internationaal netwerk van coproductie en presentatie via SPRING festival en WEB.

Performancemaker **Melyn Chow** (SG) maakt fysiek, intiem en provocatief werk op het snijvlak van mime en performance. Ze zet sensualiteit en verlangen tegenover schaamte en ongemak. *My late grandfathers temple* (coproductie CAMPO) is het verhaal over haar grootvader uit Maleisië en de clash tussen duisternis en licht.

Carolina Bianchi (BR) denderde met *Cadela Força* (2023) Frascati Producties binnen. Haar werk is zintuiglijk, compromisloos en politiek. Voor haar aankomende voorstellingen over seksueel geweld (*The brotherhood* en *The rape scene*) werken wij samen met Theater Utrecht en Holland Festival.

2.2 DE TWEDE KRING: RESIDENTIES, BEGINNINGS & UNDER CONSTRUCTION

Het residentieprogramma is sinds 2023 nieuw bij Frascati en reageert op de grote behoefte aan ruimte voor onderzoek. Het zijn korte verblijven in ons huis van podiumkunstenaren. Ze staan ook open voor makers van buiten het productiehuis. Het doel van residenties varieert van thematisch onderzoek tot het in de luwte verzamelen en uitwerken van materiaal of het maken van een korte presentatie voor een proefpubliek. Residenties richten zich expliciet op het **proces** en zijn van grote waarde in de ontwikkeling van zowel beginnende als meer gevorderde makers. Residenties kunnen zowel in de Nes als in Van Deyssel plaatsvinden. In Theater van Deyssel verhoudt een residentie zich altijd expliciet tot de wijk en/of de bewoners (dit wordt verder toegelicht in sectie 2.4).

Op het vlak van residenties werken we regelmatig samen met ons netwerk. Om het **performanceveld** te versterken trekken we op met BAU en SPRING festival en laten we residenties op elkaar aansluiten. Zo versterken we onze slagkracht. De komende jaren laten we een aantal Frascati-residenties plaatsvinden op locatie bij Theater Utrecht: een maker van Frascati werkt een aantal weken binnen TU met begeleiding van iemand uit hun artistieke team. Zo bieden we makers de mogelijkheid om kennis te maken met een BIS-instelling. Voor de presentatie worden studenten van de HKU uitgenodigd.

Beginnings is het startproject voor nieuw talent. Jonge makers werken in vier weken *from scratch* aan een korte productie. Het is de ideale manier om kennis te maken. Bij een vruchtbare match is het mogelijk door te stromen

naar een traject binnen Frascati Producties. Het format is een proevepodium met landelijke uitstraling. Beginnings-makers worden regelmatig ook elders opgepikt. Voor de komende periode zijn we in gesprek met: Hajar Fargan, Fran Vozila en Raygin Fullinck.

Under Construction is een tweejaarlijkse programma-lijn waarin jonge makers de kans krijgen om gedurende twee weken intensief aan een **bestaande productie** door te werken. De producties zijn vaak ontwikkeld bij een van de **partnerinstellingen**: Bijlmer Parktheater, Podium Mozaïek, Over Het IJ Festival, Amsterdam Fringe Festival en Nowhere/Poetry Circle. De makers hebben diverse achtergronden, zowel cultureel gezien als in opleiding. Elike Roovers begeleidt hen. Grote meerwaarde zijn de optimale (technische) faciliteiten en ondersteuning van ons huis. Met de partners ontfermen we ons ook over vervolgtrajecten – zo stroomt Toni Blackwell door naar ons productiehuis – en voeren we een doorlopend gesprek over de manier waarop we gezamenlijk een optimale biotoop creëren voor jong divers talent. Momenteel volgen we onder meer: Erwin Kiene en Djuwa Mroivili.

“Er zijn bij Frascati veel mensen om je heen waar je goed mee kan sparren. Elike bij Under Construction, maar ook programmeur Heske die mijn werk al langer volgt en Francesca die dramaturgisch begrijpt waar ik heen wil. Ik heb gewoon heel erg veel vertrouwen gevoeld. Dat is echt heel tof.” – Toni Blackwell, Frascati-maker

2.3 DE DERDE KRING: HET VERBOND

Met **Het Verbond** ontwikkelen we een **community van en voor makers**: een werk- en ontmoetingsplek, en een sociëteit waar makers zelf vormgeven aan verdieping en reflectie. Uit de vele gesprekken die wij hebben gevoerd met makers bleek een grote behoefte aan zo'n uitvalsbasis zonder prestatiedruk. In de stad Amsterdam is het bijna onmogelijk om als jonge kunstenaar een werkplek te vinden. Als je die al vindt, is die onbetaalbaar of veraf gelegen. Kwartiermakers Jacobine Oudijk en Wandana Biekram zijn vanaf 2023 aan de slag om die plek te bieden, in het centrum van Amsterdam.

De ruimtes rondom Frascati 4 zijn leeggehaald en opgeknapt. Makers in Het Verbond benutten die als werkruimte, studio's, vergader- en expositieruimtes. Het Verbond Café (in voormalig Theatercafé De Richel) is voor leden en introducés de ideale plek om te lezen, schrijven en af te spreken. In de avonden, bij voorstellingen en tijdens activiteiten is het café tot middernacht geopend voor makers en publiek.

Het Verbond onderscheidt zich door zich niet te richten

op de presentatie en/of productie van voorstellingen, maar op de ontwikkeling van kunstenaarschap. Het **opzetten van een structuur** en **reflectie en verdieping** zijn onmisbare onderdelen van de kunstpraktijk. Het Verbond biedt hier de ruimte voor. Het hart van Het Verbond bestaat uit de verdiepende activiteiten die de makers zelf ontwikkelen: workshops, lezingen, ontmoetingen, masterclasses, filmvertoningen, debat, gesprek, conferentie, geënceneerde tekstlezingen en presentaties.

Makers binnen Frascati's productiehuis maken automatisch deel uit van Het Verbond. Daarnaast gaat het om makers die tussen de twee en zes jaar aan het werk zijn: niet de absolute beginner, maar ook geen mid-career makers. We zoeken makers die affiniteit voelen met het artistieke profiel van Frascati, gemotiveerd zijn om bij te dragen aan het ontwikkelen van een programma en bewust kiezen voor het delen van een ruimte. Diversiteit van de community is een kernwaarde. De oproep om deel uit te maken van Het Verbond zetten we uit via partnerinstellingen in de stad. We verwachten uiteindelijk plek te bieden aan ca. 30 makers die steeds ongeveer drie jaar lid zijn.

Het Verbond is zelfvoorzienend. Frascati stelt de ruimte beschikbaar en ondersteunt op inhoudelijk en praktisch gebied.

2.4 MAKERSHUIS FRASCATI: CO-CREATIE, LOKALE INBEDDING, INTERNATIONALE VERBONDENHEID

De makers binnen de drie kringen van ons makershuis ontwikkelen een eigen handschrift en creëren eigen werk. Daarbij maken zij gebruik van Frascati's **lokale inbedding** en **internationale verbondenheid**.

Een deel van hen werkt binnen ons speerpunt **co-creatie**. In de ontwikkeling van de podiumkunst ziet Frascati dat de huidige generatie makers een cruciale stap zet: zij gaan diepe verbindingen aan met de publieke en maatschappelijke context. Ons huis is hierin een aanjager. Met onze makers bouwen we een huis dat recht doet aan de complexiteit en rijkdom van de samenleving en daarmee verbonden is. Geworteld in Theater van Deyssel in Nieuw-West en de Nes in hartje Amsterdam reiken we met onze netwerken het land in en de grenzen over.

Co-creatie: De (on)vertelde stad en Theater van Deyssel

Over onze inbedding in de stad en het podiumkunstenveld hebben we al veel verteld. **De (on)vertelde stad** is onze programmaliijn die gebruik maakt van onze maatschappelijke inbedding en waarin co-creatie en *embedded theatre* centraal staan. Co-creatieprojecten komen tot stand in nauwe samenwerkingen tussen theaterma-

kers, (maatschappelijke) instellingen en Amsterdammers. Frascati heeft hierin een rijke traditie. We creëren gezamenlijk voorstellingen vanuit het hart van de gemeenschap, herkenbaar en urgent. Het zijn vertellingen die maatschappelijke dilemma's op een humane wijze agenderen. Het gaat om duurzaam opgebouwde trajecten die zich over meerdere jaren uitstrekken.

De komende jaren zijn onze partners op het gebied van co-creatie:

- ARQ Nationaal Psychotraumacentrum;
- Laguna Collective (internationaal expertplatform transculturele psychologie);
- Levvel Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie;
- Zorginstelling Cordaan;
- Woningcorporatie Rochdale; (zie intentieverklaringen).

Een aantal projecten staat in de steigers. Mara van Nes, Tea Tupajić en Basak Layic ontwikkelen met ARQ een project rondom *moral injury*. We worden vaste partner van het nieuwe begeleid wonen-project (De Tafelberg) van Levvel in Zuidoost. Erasmus Mackenna maakt daar een eerste project met de jongerengroep. Een samenwerking tussen Laguna Collective en Mallika Taneja leidt tot een communityproject over rouwverwerking en samenzang. Merel Severs, Leonne de Jong, Ariadna Rubio Lleó en Gerbrand Bos ontwikkelen met spelers vanuit Cordaan een project rond intimiteit.

De co-creatiepraktijk vraagt fijngevoeligheid en flexibiliteit. We werken vaak met kwetsbare gemeenschappen. Frascati heeft hierin ruime expertise, die we inzetten om deze projecten artistiek en productioneel zo goed mogelijk te begeleiden.

Ook pakken we de verantwoordelijkheid voor het vergaren van **kennis** over de relatie tussen kunst en samenleving en de **overdracht** daarvan aan theaterveld en maatschappelijke partners. **Reflectie** (van een gesprek tot een werkconferentie) maakt altijd deel uit van de projecten. Belangrijke vraagstukken zijn:

- Hoe ontwikkelen en beschrijven we de methodieken?
- Over welke vaardigheden moet de kunstenaar beschikken?
- Hoe beschrijven we de (maatschappelijke) opbrengst?

De komende jaren blijven we onze kennis actief ontwikkelen en delen met o.m. Over het IJ Festival, PS Theater en Fringe Festival (we ontwikkelen een focusprogramma tijdens de pro-dagen van het Nederlands Theater Festival).

We betrekken ook het kunstvakonderwijs: we bieden stages en organiseren lesmodules. We versterken het onderzoek naar de relatie tussen kunst en samenleving door een **meerjarige samenwerking met de vakgroep**

Design In Transition van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Jaarlijks ontwikkelen we een atelier waar wetenschappers, kunstenaars en maatschappelijke partners samenkomen rondom de vraag hoe kunst de transitie kan aanjagen. Voor de eerste editie ontwikkelen we met o.m. Alexandra Broeder, die vanuit deze programmlijn werk maakt met meiden vanuit jeugdpsychiatrische instelling Levvel, een programma over de GGZ in transitie.

Theater van Deyssel

Een belangrijke component in *De (on)vertelde stad* is **Theater van Deyssel**, een langlopende samenwerking met woningcorporatie Rochdale. Sinds 2019 is dit ons tweede huis in Amsterdam Nieuw-West. Het tot theater verbouwde voormalige winkelpand fungeert als klein theater, buurtpodium en (theater)werkplaats. Vanuit het hart van de gemeenschap co-creëren we een sociaal-artistiek programma: bijzondere eigen producties, residenties, kleinschalige programmering en buurtactiviteiten.

Een centrale rol speelt artistiek coördinator Khadija Mas-saoudi, die vanaf maart 2023 werkt in de wijk die ze op haar duimpje kent. In Theater van Deyssel nodigt zij makers met verschillende culturele en professionele achtergronden uit voor residenties, waarin zij eigen werk ontwikkelen en presenteren, gebaseerd op en/of geïnspireerd door Nieuw-West. Centraal staat het theatrale onderzoek naar deze wijk in verandering.

10

Residerende jonge makers, veel van hen afkomstig uit de buurt, ontwikkelen in Theater van Deyssel hun werk in co-creatie met de buurtbewoners en binden nieuwe publieksgroepen aan zich met verhalen die geworteld zijn in de wijk. Vaak wordt er ook samengewerkt met een maatschappelijke partner. **Anouar Ennali** bijvoorbeeld werkte voor *Getallen* samen met jeugdwerkorganisaties IMD en House of Bisma. De ervaringen van de jongeren, gesprekken en ideeën lagen aan de basis van de voorstelling. **Naomi Steijger** sprak voor *99 dromen* met buurtbewoners. Hun mooie en zorgelijke dromen zijn ver-eeuwigd in podcasts en op te roepen via de QR-codes die op kleurige tegels door de wijk verspreid liggen.

Omdat de totstandkoming van de residenties inspeelt op de veranderende inbreng van de buurt kunnen we nog niet vier jaar vooruitkijken. Momenteel zijn we in gesprek met onder meer: Farbod Moghaddam, Marios Bellas, Anne Hofman, Ayşe Nur Salli, Nouha Rannoun en Syb Ypma.

Van de acht residenties per jaar resulteren er twee co-creaties met de buurt in volwaardige **producties**. Aankomend voorjaar keert maker en schrijver **Kaweh Modiri** na een eerdere korte residentie terug naar de Lodewijk van Deysselbuurt. Op basis van gesprekken met buurtgenoten schrijft hij vijf monologen, die we over een jaar uitwer-

ken tot een voorstelling met vijf acteurs. Theatermaker en schrijver **Amro Kasr** schijft in residentie een toneeltekst over twee vrienden die in de buurt zijn opgegroeid en elkaar na jaren weer tegenkomen. Deze productie presenteren we zowel in Theater van Deyssel als Frascati en zal daarna *unplugged* reizen langs pleinen van Nieuw-West.

Werk van makers met wie we kennis maken via Theater van Deyssel, stroomt soms door naar ons productiehuis of programmeren we in de Nes. Zo nodigden we **TG Gouden Bergen** uit voor *Under Construction* en zijn ze inmiddels vaste bespeler van Frascati. Andersom weten ook makers via de Nes de weg naar Theater van Deyssel te vinden voor een residentie of programmering van bestaand werk.

“Van Deyssel is een hele mooie plek om een klein experiment te doen. Ik voelde bij Khadija echt dat ik mezelf kon zijn en dat we van mens tot mens in gesprek gingen over mijn ideeën. Ik ben dat absoluut niet gewend van theaters, dat het zo vanzelf gaat.” – Barnaby Savage, resident Theater van Deyssel

Internationale verbondenheid

Het Amsterdamse levensonderhoud is kostbaar en de huidige mogelijkheden voor ondersteuning van internationale makers zijn te beperkt. Ook is corona rampzalig geweest voor de vaak nomadische internationale werkpraktijk. Het gevolg is een dreigende leegloop van de stad, terwijl internationale stemmen juist zo waardevol zijn voor het openbreken van bestaande perspectieven. De afgelopen jaren heeft Frascati tegen de stroom in flink ingezet op internationale werking. We zijn vast verankerd in een Europees netwerk van theaterhuizen en -festivals en nemen verantwoordelijkheid voor de internationale programmering, spreiding en (co)productie van makers als Ira Brand, Melyn Chow, Carolina Bianchi. Onze programmering en de Frascati Producties worden internationaal op de voet gevolgd.

Frascati maakt daarnaast ook deel uit van de **Europese netwerken WEB¹** en **PEERS²**. WEB (waarvan Frascati een van de oprichters was) richt zich al 12 jaar op (co)productie en presentatie van performancemakers. PEERS is een nieuw initiatief en biedt een traject van internationale residentieplekken met de focus op de relatie tussen kunst en de wereld. De Amsterdamse editie organiseren we in 2027 in het kader van het Holland Festival.

Ook met **Vlaamse partners** als het Kunstenfestival-desarts, CAMPO, NTGent, Kaaitheater en Monty delen we regelmatig de fascinatie voor dezelfde kunstenaars, wat leidt tot diverse vormen van coproductie.

Om het **draagvlak in Nederland** te verstevigen, werken we samen met Holland Festival, Julidans en SPRING. Omgekeerd nodigen we ook internationaal talent uit. Vanuit onze aandacht voor het kwetsbare dans- en performanceteklimaat coproduceren we werk van Ocean Stefan (GB), Mallika Tanja (IN), Jassem Hindi (PS) en Sina Seifee (IR).

“People who think like me, who look like me, who speak like me are citizens of this world. It is important for people who look like me, but also anybody who feels othered, to stand on this stage. And to say everything that they’re going to.” – Mallika Taneja, Frascati-maker (internationale coproductie)

HOOFDSTUK 3 FRASCATI ALS PODIUM: MEERSTEMMIG PROGRAMMEREN

Programmeren is Frascati’s meest publieke taak. Jaarlijks presenteren we in de Nes en in Theater van Deyssel ruim 550 voorstellingen (waarvan 162 uit ons productiehuis): theater, performance, mime, spoken word, dans, documentair theater, installaties, multimedia en teksttoneel.

3.1 VISIE EN PROGRAMMERINGSAAK

Als programmerend podium is Frascati een voortrekker in het aanbod van geëngageerd, crossdisciplinair werk van de meest belangwekkende podiumkunstenaars uit Amsterdam, Nederland en ver daarbuiten. We tonen onze eigen producties, vaste bespelers en nieuwe programmering (internationale producties, jonge makers en festivals). Ook presenteren we, zowel in de Nes als in Theater van Deyssel, onze co-creatieprogramma’s met maatschappelijke partners en **co-curatie**programma’s met kunstenaars.

Frascati kiest voor theater dat de grenzen van de eigen discipline aftast en zich vrijvecht uit de bestaande kaders. Het werk is eigenzinnig, agenderend, kiest vaak maatschappelijke onderwerpen en biedt verrassende perspectieven. We bieden de gezelschappen de komende jaren nog meer ruimte: door het tonen van de voorstellingen in langere speelreeksen en via extra montageruimte bij premières. Er is vooral bij nieuwe makers een groot tekort aan

plek om te monteren. Hiernaast nodigen we de makers uit hun publiek op verschillende manieren te ontmoeten: middels co-curatie, de ontwikkeling van een verdiepende context en via presentatie van onderzoek. Zo zijn we ook als programmerend podium een makershuis; een belangrijke schakel in de ontwikkeling van onze bespelers.

Met programmaonderdelen in de Nes en in Theater van Deyssel verbindt Frascati makers, publiek, maatschappelijke partners en Amsterdammers aan zich en aan elkaar. Werkend vanuit meerstemmigheid betrekken we de stad bij de ontwikkeling van ons programma. Met hen als aandeelhouders zijn we een gedeeld en inclusief huis.

Via verschillende routes selecteren we stemmen van makers. Een centrale rol neemt het artistiek team. We betrekken onze gezelschappen, makers en partners. Ook de **makersraad** denkt gevraagd en ongevraagd mee en zet hun achterban actief in. Buitenshuis laat het artistiek team zich graag tippen door ons **netwerk**; opleidingen, festivals, collega-programmeurs, curatoren en journalisten. Deze nieuwe strategie heeft de pluriformiteit van de programmering een flinke impuls gegeven. Door meerstemmigheid uitgangspunt te maken van ons huis zullen we de diversiteit verder uitbouwen en verdiepen.

Steeds vaker geven we de sleutel uit handen aan kunstenaars om andere makers te programmeren of contextprogramma’s te ontwikkelen. Via deze **co-curaties** komen we tot een veel breder aanbod in huis en betrekken we een nieuw publiek. Een goed voorbeeld was *Cosmic Bodies*: een programma rondom Glitch-feminisme in drie zalen, samengesteld door Cherish Menzo. Door makers meer ruimte te geven dan alleen een eigen voorstellingszaal, versterken we de inbedding van een voorstelling of maker bij diens publiek, verbreden we de werking van ons huis en creëren we meer impact.

“Wat voor Wunderbaum heel waardevol is in de samenwerking met Frascati, is dat ie begint vanuit de inhoud. We starten altijd het gesprek met: wat gaan jullie maken en waarom? En waarom bij Frascati. En dat is al twintig jaar heel waardevol.” – Marleen Scholten van Wunderbaum, vaste bespeler Frascati

3.2 AMBITIES EN VOorgenomen PROGRAMMERING

In 2025-2028 presenteert Frascati een gelijkblijvend aantal activiteiten, maar in een andere verhouding. We zetten extra in op aanbod in Theater van Deyssel en publieke activiteiten in Het Verbond. In onze zalen in de Nes bieden we meer (montage)ruimte aan de gezelschappen en tonen we dus wat minder.

Frascati 1 wordt met name gevuld door aanbod van onze vaste bespelers. Frascati 4 is de uitvalsbasis van het productiehuis en de opleidingen. In Frascati 2 maken we extra ruimte voor nieuwe gezelschappen (inclusief extra montagetijd). Frascati 3 wordt ingezet als laboratorium: een plek voor onze bespelers en makers om met publiek werk te testen of nieuwe werkvormen uit te proberen. Het Verbond creëert ruimte voor reflectie en onderzoek. Theater van Deysseel neemt de bewoners en partners in Nieuw-West als startpunt.

Programmering in de Nes

We starten met het hart van de programmering; de **vas-te bespelers**. Een derde heeft *roots* bij Frascati Producties. De aard en omvang van elke samenwerking is uniek, maar altijd staat een betrokken artistieke dialoog voorop. Vertrouwen en duurzaamheid zijn uitgangspunt. We nodigen de gezelschappen nadrukkelijk uit om als co-curator mee te denken over (context)programmering en verbinden ze aan onze (maatschappelijke) partners. In veel gevallen zijn we dé premièreplek. Frascati kiest voor langere speelreeksen, tot soms zelfs 2 weken (soms ook op locatie), waardoor werk kan groeien en mond-tot-mondreclame zijn werk kan doen.

De vaste bespelers van Frascati zijn: Theater Oostpool, Nastaran Razawi Khorasani, Het Nationale Theater, SA-DETTIN K, De Warme Winkel, ITA, Theater Artemis, Theater Utrecht, ICK, Boogaert/VanderSchoot, Theater DE-GASTEN, Bambie, Davy Pieters, Wunderbaum, URLAND, Maatschappij Discordia, Julian Hetzel, Laura van Dolron, Club Lam, het Zuidelijk Toneel, 't Barre Land, Marjolijn van Heemstra, Andrea Božić/TILT, Hotel Modern, Dries Verhoeven, Alexandra Broeder, BOG, Veenfabriek, Theater Rotterdam, Arno Schuitemakers, WAT WE DOEN, DIEHELEDING, Bo Tarenskeen, Dood Paard, Anoek Nuyens, Stichting Nieuwe Helden, Keren Levi, DOX, Nicole Beutler, Christian Guerematchi, Amos Ben-Tal, La Isla Bonita, Roshanak Morrowatian, l'Amour Toujours, Elias de Bruyne, Sue-Ann Bell, Rotor.

Ook programmeren we het werk van collega productie-instellingen als Toneelschuur Producties, Dansateliers, PLAN Brabant, DANSCO, ICK Artist Space, Productiehuis TR en De Nieuwe Oost.

Met veel makers en gezelschappen zijn we in gesprek over de ontwikkeling van publieke programma's waarmee hun werk, werkpraktijk of ontwikkeling een verdiepende context krijgt. Een greep uit de plannen: voor een speciaal voor de WorldPride ontwikkeld programma van **Boogaerd/VanderSchoot** opent Frascati in de zomer van '26 het huis. Met **Dalton Jansen** maken we de Amsterdamse editie van zijn Blackbirds Festival mogelijk waarbinnen we workshops en dancebattles organiseren.

Bart van de Woestijne organiseert avonden en een workshop rondom rituelen, afscheid nemen en de dood. **Suzies Haarlok** werkt met wetenschappers van Rijksmuseum Boerhaave en de UvA aan avonden over waarheid, perceptie en realiteit.

Jonge makers

Een kernwaarde van ons huis is ruimte bieden aan het ongekende. Een belangrijk deel van ons werk is de programmering van nu nog onbekend werk. Vaak van kunstenaars en gezelschappen die afhankelijk zijn van projectsubsidies en niet eenvoudig een plek vinden op de Nederlandse podia. Juist als *makershuis* begrijpt Frascati wat deze kunstenaars van een podium nodig hebben. Generositeit, gezamenlijke reflectie, het uitzetten van langere lijnen en het vinden van publiek zijn een gedeelde noodzaak. Deze groep bieden we komende jaren extra ondersteuning met meer ruimte voor montage of heropname en technische ondersteuning waar nodig.

De coronacrisis heeft een groot gat geslagen in de zichtbaarheid van nieuwe generaties makers, waardoor deze nog moeilijker een plek vinden op Nederlandse podia. Als huis voor jonge makers vinden wij die toegankelijkheid van groot belang. Frascati blijft een aantal extra initiatieven nemen, zoals het presenteren van jong werk in double-bills. We focussen in het bijzonder op (culturele) diversiteit. We nemen afscheid van het Festival Town Tales en kiezen voor een integrale insteek passend bij een meerstemmig huis dat mede dankzij ons stedelijke netwerk goed zicht heeft op jong talent. Ook programmeren we jonge makers die zich onder de vleugel van een meer ervaren maker ontwikkelen.

We hebben een sterke band met de ATD. Zij zijn vaste bespeler en partner van Frascati 4 en monteren en tonen afstudeerwerk van o.m. de Regie Opleiding, Playtime Festival (Mime Opleiding), Bauproben (Scenografie), SNDO en DAS.

Ook presenteren we werk van andere kunstvakopleidingen. Als opstapleek voor nieuw talent heeft Frascati een belangrijke functie. Toen het ITs Festival ophield te bestaan, initieerde Frascati in 2022 Eindspel waarin we werk presenteerden van 30 afstudeerders van de Nederlandse theateropleidingen. Zo sprongen we in de kloof die dreigde te ontstaan tussen vakopleidingen en het werkveld. Inmiddels hebben jonge theaterwerkers van ENT zelf de opvolger van Eindspel ontwikkeld: het afstudeerfestival ENTER. We waren voor de eerste editie hoofdlocatie en coproducent. In de toekomst blijven we partner, ook wanneer het festival rondreist.

We noemden al **Het Verbond**, ons huis voor makers in

Frascati 4. Jonge makers creëren **een inhoudelijk programma** waarin ontwikkeling van het discours over (podium)kunst centraal staat; een debat, workshop of lezing. De activiteiten zijn deels besloten voor makers binnen Het Verbond, maar deels ook vrij toegankelijk. Enkele keren per jaar zetten we ook de theaterzaal en studio's van Frascati in voor events vanuit Het Verbond, op de grens van debat, reflectie, festival en uitgaan.

Festivals

Frascati in de Nes is met vier zalen (totaal 409 stoelen), twee cafés en een restaurant de ideale plek voor festivals. Met **Holland Festival** intensiveren we de samenwerking (ook als coproductent): de programmering komt in overleg tot stand. Een verstevigde dialoog met de lokale makersgemeenschap is hierin van belang. Met **IDFA On Stage** zoeken we dwarsverbanden tussen documentaire en theater. **Afrovibes** is stevig geworteld en programmeerde in de laatste editie ook werk van Frascati-makers Gavin-Viano en Cherish Menzo. De pro-dag van het **Nederlands Theaterfestival** start in de Nes en Frascati denkt mee over inhoudelijke programma's. **Fringe** is partner van ons platform Under Construction en met **Julidans** zetten we een duurzame samenwerking op: we maken deel uit van de redactie en zoeken via workshops en uitwisseling aansluiting bij het dans- en performanceveld rondom ons huis.

We investeren in de ondersteuning van het **dans- en performanceklimaat** door programmering en partnership. In Amsterdam blijft de situatie precair met beperkte ruimte voor productie en presentatie. We werken samen met **NB Projects** en **BAU** en we zijn partner en podium van het jaarlijkse performancemakersprogramma Come Together. Vanaf '25 hosten we het dansfestival Why Not: OFF VENUE. De eerste editie start in Theater van Deysel. We zijn een betrokken partner en presentatiepodium van **ICK**, ook voor hun festivals ICKfest en The Artists Are Present (TAAP). Tot slot maakt Frascati deel uit van de **AFK 3Package Deal** danscoalitie.

De internationale programmering

De lokale en landelijke ontwikkelingen spiegelen we graag aan het internationale veld, wat na corona gelukkig weer kan. Dankzij ons internationale netwerk zijn we zeer goed op de hoogte. Het is immers onmogelijk, en belangrijker nog, ecologisch ongewenst om overal zelf aanwezig te zijn.

Regelmatig programmeren we onder het label **Frascati International** werk van toonaangevende kunstenaars die we een grootstedelijk publiek (waaronder ook veel professionals) niet mogen onthouden, zoals Doris Uhlich (AT), Kim Noble (VK), Kat Válastur (DE), Mette Ingvarsten

(DK), Forced Entertainment (VK), Marcello Evelin (BR) en Ivo Dimchev (BU). Ook de aanstormende generatie internationale makers vindt hun plek binnen onze programmering, vaak via coproducties: Sorour Darabi (IR) Kathryn Hamilton (GB), Michikazu Matsune (AT), Dana Michel (CA) en Iggy Malmberg (SE).

We verstevigen de samenwerking met onze internationale partners en maken gebruik van hun kennis en netwerk (bijvoorbeeld het WEB-netwerk). Samen met collega-instellingen als Theater Rotterdam, Monty (Antwerpen), VIERNULVIER – de voormalige Vooruit – (Gent), Kaaitheater (Brussel) en de Beursschouwburg (Brussel) halen we internationale voorstellingen naar Nederland en Vlaanderen voor gebundelde tournees, wat de reisbewegingen van en naar andere continenten beperkt. Zo dragen we bij aan het verduurzamen van de sector.

Vlaams aanbod is invloedrijk en neemt een plek apart in binnen onze internationale programmering. In afstemming met De Brakke Grond, met wie we in de Nes de Off-Broadway van de hoofdstedelijke podia vormen, tonen we Vlaamse makers die aansluiten bij het profiel van Frascati: o.m. Grip, CAMPO, Vooruit, NTGent, Toneelhuis, Nieuwe Tijd, Werktoneel en LOD.

In dialoog met de stad

Als artistiek platform voor publieke vragen creëren we **programma's waarmee we duiding geven aan urgente maatschappelijke onderwerpen**. Niet het werk of de maker, maar het onderwerp staat centraal. Het zijn programma's waarin we kunst, wetenschap, politiek en de stad samenbrengen. We zoeken daarbij naar aansprekende nieuwe interactieve vormen: crossovers tussen theater, debat, een happening en een installatie. Het theater als een publieke ruimte waar we via verbeelding de wereld vormgeven. Waar we voorheen deze activiteiten driejaarlijks onder de noemer Frascati Issues onder de aandacht brachten, laten we dit label nu los en vervlechten we de programma's door het jaar heen.

We betrekken vaak onze **maatschappelijke partners** bij ontwikkeling van deze programma's. Met Laguna Collective maken we het programma *Over schaamte*, met ARQ en Stichting Pelita een avond over intergenerationeel trauma bij de Molukse gemeenschap. Maar ook andere partners betrekken we. Met het **Instituut Publieke Waarden** maken we een theatrale documentaire over verborgen armoede. Met cineast en journalist Lidija Zelovic maken we i.s.m. de UvA de serie *(on)mogelijke gesprekken*: hoe spreken we nog met elkaar in tijden van polarisatie.

Met **debatcentrum De Balie** zet Frascati een meerjarige samenwerking op waarin we het tussengebied tussen theater en debat verder onderzoeken. In het grensge-

bied vinden belangrijke ontwikkelingen plaats die zowel artistiek als voor de samenleving interessant zijn. Onze samenwerking voor *Endless February* waar we makers uit Oekraïne en Nederland samenbrachten beviel goed. We creëren jaarlijks met een gemengd programmteam en makers twee programma's in afwisselend De Balie en Frascati.

Programming in Theater van Deyssel

Ons vijfde en meest unieke podium is gesitueerd in Nieuw-West. Theater van Deyssel is een minitheater van en voor de wijk. Binnen het programma zoeken we een uitdagende symbiose tussen artistiek aanbod en lokale inbedding; de lat ligt hoog en de drempel laag. Naast de eerder omschreven co-creaties en residenties ontwikkelen we samen met de wijk programma's en tonen we bestaande (theater)projecten, inclusief regelmatig jeugdtheater in samenwerking met scholen en kinderdagverblijven. De activiteiten zijn (bijna) altijd gratis toegankelijk voor een breed publiek uit de buurt, maar ook ander publiek is welkom. Buiten het eigen pand zorgen interventies en projecten op andere locaties in de buurt voor een grotere zichtbaarheid en versterking van de community.

14

Belangrijk nieuws is dat het theater wordt meegenomen in woningcorporatie Rochdales grootschalige renovatieplannen; het theater wordt volledig vernieuwd en het pand eraan toe wordt erbij getrokken waardoor extra (repetitie) ruimte en een ontmoetingsplek ontstaat. Frascati vestigt zich definitief in Nieuw-West.

Theater van Deyssel ontwikkelt de komende jaren nieuwe programmaformules en verdiept bestaande initiatieven, zoals themagerichte reportages en samenwerkingen met lokale ondernemers. We zijn dicht vernetwerkt in Nieuw-West en door onderdeel uit te maken van meerdere kernteams in de buurt, blijft het netwerk verankerd. Zo ontstaan er op organische wijze samenwerkingen tussen makers en wijkorganisaties als: Cascoland, SEZO/buurtteams Nieuw West, Samen 40-45, Vooruit Nieuw-West, New Metropolis-Nieuw West, Van Eesteren Museum en Buro 1075.

Een greep uit de plannen:

- Met *Nieuw-West Ontrafelt* wordt in **themagerichte reportages** het gesprek met de buurt aangegaan over verschillende thema's zoals stedelijke vernieuwing, ondernemerschap en multiculturaliteit. IMD Jongerenwerk organiseert avonden over vuurwerk en overlast.
- We organiseren regelmatig **workshops**. Acteur Achraf Koutet (o.a. ITA ensemble) werkt met jong talent uit de buurt. Big Toilet Radio ontwikkelt een workshop radiomaken. Jongerenorganisaties verspreiden de oproepen.
- Met Saaam (vrouwen) en HOUSE OF BESMA (meiden)

en vrouwelijke theatermakers ontwikkelen we programma's en gesprekken rondom **female empowerment**.

- Met Nieuw-West Beatmakers opent van Deyssel wekelijks haar deuren voor jongeren uit de buurt die geïnteresseerd zijn in muziek. Een **communityproject** van Isaac Carrino en Guillo Chedi dat mensen bij elkaar brengt om samen beats te produceren en te beluisteren.

HOOFDSTUK 4 PUBLIEK

Onze Publieksservice en Marketing & Communicatie worden gerund door twee goed functionerende afdelingen met een zeer complete publieksdatabase en digitale tools. De MarCom-afdeling werkt inmiddels projectmatig, wat de wendbaarheid en online slagkracht vergroot en beter bij onze doelgroepen past. De focus verschuift van de agenda en verkoop naar het centraal stellen van de behoeften en interesses van ons brede publiek, door de verhalen van makers te belichten. Frascati bereikt verschillende publieksgroepen met toegankelijke uitingen waarin de stemmen en gezichten uit ons huis centraal staan. De makers vormen het gezicht van ons huis en het hart van onze missie. Deze focus van MarCom is zo niet alleen een effectief marketinginstrument, maar levert tevens een waardevolle bijdrage aan de missie en doelstellingen van Frascati.

We hebben doorlopende samenwerkingen met op specifieke doelgroepen gerichte clubs als We Are Public, Stadspas, CJP en Podiumpas (waarvan Frascati initiatiefnemer is). Met Stadspas kunnen Amsterdammers voor gereduceerd tarief naar binnen en maken we theater ook voor de kleine portemonnee toegankelijk. Daaraan draagt ook onze deelname aan de bewonersactivatie van de Gemeente Amsterdam Cultuur 1+1 bij, waarin stadsbewoners met een tweede persoon gratis van cultuur kunnen genieten.

4.1 PUBLIEKSSAMENSTELLING

Als meerstemmig theaterhuis zijn we een huis voor velen. Ons aanbod bestaat uit een rijke verzameling stemmen, gezichten, genres en vormen. Er zit voor iedereen wat tussen; theaterliefhebber of (juist) niet. Een deel van het werk is gericht op jongeren (12+) en een deel op jonge kinderen. Het gros is voor volwassenen.

Ons publiek kennen we door met ze in gesprek te gaan, kwantitatief en kwalitatief onderzoek en het bestuderen

van het onlinegedrag van onze volgers en sitebezoekers. Uit onze laatste databasesegmentatie (pre-corona '19) haalden we de volgende types Frascati-bezoekers: 1. Professionele Kernbezoeker, 2. Onconventionele Laatbeslissers 3. Traditionele bezoeker en 4. Nieuwe Liefhebber.

De afgelopen jaren hebben we ons ingezet voor behoud en herhaalbezoek van de Nieuwe Liefhebbers. We zijn kundig in het trekken van dit nieuwe publiek, dat kiest op basis van thema, inhoud of (profiel van de) maker. Deze groep, divers in leeftijd en afkomst, is relatief onbekend met podiumkunsten en geïnteresseerd in maatschappelijk betrokken theater. Zij zijn vaak persoonlijk betrokken bij het onderwerp.

De Professionele Kernbezoeker is een kleine actieve groep professionals uit de kunstensector. De totale bezoekerfrequentie is het hoogst en klantduur het langst. Hun smaak is omnivoor en twee derde is jonger dan veertig jaar. Hiertussen ook veel houders van de Podiumpas. De Onconventionele Laatbeslissers kiest voor experimentele, soms internationale producties (inclusief dans en performance) en heeft een lage bezoekersfrequentie. Traditionele Bezoekers komen op buzz af, maar brengen vaak eenmalig een bezoek.

Geografische spreiding en leeftijd publiek

Het merendeel van onze activiteiten vindt plaats in de Nes en Lodewijk van Deysselstraat, incidenteel op buitenlocaties. Voor de voorstellingen binnen het productiehuis die (inter)nationaal op tournee gaan, werkt MarCom altijd samen met de desbetreffende theaters, festivals en/of coproducent.

In Amsterdam komt in 2023, van de klanten waarvan de adresgegevens in onze database bekend zijn, 68% uit de hoofdstad zelf, 3% uit het buitenland en 29% uit de rest van Nederland. Van de stadsdelen komt 25% uit West, 22% uit Oost, 18% uit Centrum, 14% uit Zuid, 10% uit Noord, 8% uit Nieuw-West en 3% uit Zuidoost. Niet meegerekend zijn hier de bezoekers van Theater van Deyssel; hun NAW-gegevens worden nóg niet geregistreerd.

Maar liefst 33% is jonger dan 30 jaar, 21% is tussen de 30-40 en 40% is ouder dan 40 jaar. Van 6% van onze geregistreerde klanten kennen we de leeftijd niet.

4.2 PUBLIEKSVERBREDING

In Amsterdam, in de Nes en de Lodewijk van Deysselstraat richten we ons op de wijken, waarbij Nieuw-West (Theater van Deyssel) en Noord (Frascati in het centrum) onze specifieke aandacht hebben. We targeten met onze campagnes op de persona's uit het culturele doelgroepenmodel voor Amsterdam, waarbij we ons specifiek richten op de Nieuwsgierige Toekomstgriper (geënga-

geerd, op zoek naar een plek in de wereld, gem. 24 jr, Oost/West), de Startende Cultuurspeurder (avontuurlijke starters/studenten, gem. 31 jr, Centrum/Noord), de Flanerende Plezierzoekers (brede smaak, weinig middelen, gem. 36 jr, Nieuw-West/Noord/Zuidoost) en de Culturele Alleseters (gem. 39 jr, centrum/Oost/West). Hiernaast leggen wij de segmentatie van onze klantendatabase en onderzoeken we de kwantitatieve kenmerken van onze bezoekers.

In **Nieuw-West** ziet de communicatiemix voor potentieel publiek er anders uit dan in de Nes. Hier blijkt het essentieel dat een persoon het gezicht is van Theater van Deyssel. Khadija Massaoudi zorgt in nauwe samenwerking met het MarCom-team voor hands-on communicatie en een directe connectie: tickets reserveer je met een telefoontje of sms naar haar theatertelefoon. Zij legt de verbinding met samenwerkingspartners uit de buurt en de wijkteams. Communicatie verloopt in samenwerking met deze partners en voor ieder programma zoeken we een geschikte doelgroep.

Voor buurtbewoners zijn we blijvend zichtbaar door de deur letterlijk vaak open te zetten. Alle residenties zijn voor bewoners gratis toegankelijk én sluiten af met een feestelijk presentatiemoment voor de buurt. Online zijn de socials ons grootste wapen en adverteren we om de Flanerende Plezierzoekers van Nieuw-West binnen te halen. Ook de komende jaren trekken de activiteiten weer de wijk in. We zoeken bewoners op aan de deur, aan straten en pleinen. We vermengen kunst en cultuur met de levens in Nieuw-West.

De volgende stap is het administreren van onze Theater van Deyssel-klanten. Door het handmatig reserveren belanden zij nu niet in ons kassasysteem en database. Daarmee missen wij de belangrijke NAW-gegevens. Ook zetten we in op de beweging van het Theater van Deyssel-publiek naar Frascati in het centrum en andersom. De Marcommers van Frascati zetten zich bijvoorbeeld in om het publiek van voor Van Deyssel gescoute makers uit Nieuw-West naar hun eindpresentaties in de Nes te laten komen.

Amsterdam-Noord is de andere wijk waar we op focussen. We werken samen met Over het IJ festival op het gebied van co-creatie in navolging van onze ervaringen in Nieuw West. De infrastructuur is met de Noord-Zuidlijn verbeterd; een bezoek bij Frascati is voor Noorderlingen laagdrempeliger geworden. We alloceren specifiek voor Noord (en Nieuw-West) budget voor zichtbaarheid in de wijken in buitenreclame, culturele binnenrondes en metroreclame. Wat ook helpt is onze deelname aan de stuurgroep Culturele Wallen, waarbij we samen met de

Gemeente Amsterdam inzetten op gemeenschappelijke promotie. Tenslotte blijft **Amsterdam Zuidoost** als stadsregio onze aandacht behouden. En dat kan niet anders, met huismakers die geworteld zijn in deze wijk en door ons warme samenwerkingsverband met Bijlmer Parktheater. Daarbij worden we partner in het begeleid wonen project, de Tafelberg, van Levvel in Zuidoost.

Met onze labels **Het Verbond, Under Construction** en **Beginnings** en de rebranding van het label **Frascati International** maken we ons experimentele en internationale aanbod beter zichtbaar voor nieuw publiek én voor de kernbezoekers. Met direct mailings en targeted online advertenties verleiden wij hen tot herhaalbezoek en houden we ze op de hoogte van de ontwikkeling van nieuwe makers. Eén van onze andere prioriteiten is het hoogwaardig (blijven) bedienen van de kleine kerngroep professionele bezoekers. Zij zijn onze ambassadeurs. Hen willen we nog meer koesteren door o.a. processen te versimpelen.

Educatie

Leerlingen van tientallen middelbare **scholen** in en rond Amsterdam, zoals het Gerrit van der Veen College, Berlage Lyceum, Open Scholengemeenschap Bijlmer, PACT Theater/ ROC bezoeken Frascati ieder schooljaar. Docenten ontvangen van ons een speciale 'educatie-selectie' van ons aanbod en contextprogramma's met de makers. Ook onderhouden we contact met beroeps- en wetenschappelijke onderwijsinstellingen zoals UvA, ArtEZ, AUC, HKU, ATD en DAS. Hun studenten bieden we aanbod op maat en ontmoetingen met de makers tijdens workshops of (besloten) gesprekken.

Digitalisering

De digitale klantreis is eenvoudiger, toegankelijker en beter meetbaar geworden. In '22 maakten we de overstap naar onze nieuwe gebruiksvriendelijke website en meetplatform Activity Stream. De komende jaren maken we nog een slag in onze email automation (DM en service-mails) en investeren we in kwalitatief onderzoek. Dan weten we nóg beter wat er bij de bezoeker speelt en kunnen we in een vroeger stadium ernaar handelen.

Om onze digitale kanalen ook voor blinden, slechtzienden, mensen met een zintuiglijke of motorische handicap, laaggeletterden of mensen met dyslexie of kleurenblindheid toegankelijk te maken, moeten we een aantal aanpassingen maken in lettergrootte, contrast (volgens de WCAG-richtlijnen), omschrijving van visuele elementen (zowel op site als socials) en implementatie van de voorleesfunctie in onze site. Essentieel in dit proces is het testen van de aanpassingen aan de website, dus dit jaar staat er een 0-meting op het programma via Stichting Drempeelvrij, en voor 2025 een 1-meting. Vanaf 2026 is onze site verbeterd (makkelijker te lezen, bedienen en be-

grijpen) voor iedereen, ongeacht functiebeperking, leeftijd, locatie of situatie. Ook sluiten we in 2025 aan bij DIP: het Digitaal Informatieplatform Podiumkunsten.

Om nog beter inzicht te krijgen in de digitale mogelijkheden bij bereiken en betrekken van een groter publiek bij onze missie, volgt ons hoofd marketing en communicatie Petra van der Meulen in voorjaar 2024 bij DEN het leiderschapsprogramma Digitale innovatie strategie.

Toegankelijkheid en diversiteit publiek

Ons publiek is bij voorkeur een representatieve afspiegeling van de inwoners van de stad. We steken energie in het binnenhalen van publiek waarvoor theaterbezoek niet zo evident is. Een divers publiek is een afgeleide van een toegankelijk huis dat een inclusief beleid hanteert en is opgebouwd uit een divers personeelsbestand, verschillende typen samenwerkingspartners en een afwisselend programma. Frascati is dat huis met dat publiek en zo worden we ook gezien:

“Er is een hele goede sfeer. De mensen die er werken, het publiek is heel leuk, divers. En ik vind dat ze heel veel ruimte bieden voor nieuwe makers,” aldus Influencer Tatiana Almuli in de podcast Tussen Dertig en Doodgaan, dec '23.

“Frascati is het eerste theater waar ik voorstellingen zag waarmee ik mezelf kon identificeren. ITA is heel erg mooi, maar stond bij mij lang op een voetstuk. Frascati is zo toegankelijk,” aldus acteur Uriah Havertong in Het Parool, sep '23.

Om dit kracht bij te zetten, investeerden we extra in het herkenbare merk Frascati met een beeldtaal waar iedereen zich in kan herkennen. Onze online uitingen doen echt recht aan de diversiteit aan makers én publiek. De makers van Frascati Producties zijn dit jaar extra in de spotlight gezet in een intensieve portretten-stadscampagne én online uitingen via de grote merken van DPG (o.a. AD en Het Parool) specifiek gericht op de exposure van onze makers.

Doelstellingen en stappen

Frascati moet als toegankelijk huis ervaren worden door iedereen. Om beter te weten wat daarvoor nodig is, maken we komende kunstenplanperiode een grote klantsegmentatie van onze klantendatabase en nemen we de bezoekers van Theater van Deyssel mee in de “verkoopstroom” om ook hier een database met NAW-gegevens op te bouwen. Tenslotte investeren we in kwalitatief onderzoek, bij bestaand en potentieel publiek. We willen het percentage bezoekers uit Nieuw-West, Zuidoost en Noord verhogen van 21% in 2023 naar 25% in 2026. Ook scherpen we de communicatie bij werving verder aan en

investeren we in imagocampagnes, zodat de stad weet wie we zijn en voor wie we er zijn.

Een andere focus is de artistieke toegankelijkheid; in hoeverre zijn onze Frascati-producties voor mensen met een beperking te volgen? In 2023-2024 draaien we een aantal pilotvoorstellingen met live audiodescriptie voor publiek met een visuele beperking i.s.m. Komt Het Zien. Ook organiseren we avonden met boventiteling voor niet-Nederlandstaligen, doven en slechthorenden. Vanaf 2024-2025 breiden we dit uit, ook voor onze tourvoorstellingen.

Met name bij co-creaties en voorstellingen in ons programma die in samenwerking met kwetsbare gemeenschappen zijn ontstaan, is het van groot belang te waarborgen dat juist zij zich hier thuis voelen. We zijn hiervoor per project in voortdurende dialoog met de betreffende gemeenschap, om de optimale omstandigheden te creëren gedurende een proces en tijdens de presentatie(s).

Onze jonge makers vinden bij uitstek aansluiting bij de belevingswereld van een jong publiek. De komende periode willen we de makers meer aanjagen om mee te denken over hoe hun werk aansluiting vindt bij het publiek van de toekomst. Per productie verschilt deze educatie-strategie en bij 18+ producties laten we het achterwege.

HOOFDSTUK 5 DE ORGANISATIE

5.1 TERUGBLIK FINANCIËEL EN ORGANISATORISCH

De impact van corona op de organisatie, financiën en publieksopkomst was enorm. Frascati heeft alles in het werk gesteld om de coronasteunmiddelen maximaal bij de makers en gezelschappen te laten belanden. Dankzij de steun konden we onze medewerkers in dienst houden. Middelen die niet zijn besteed, hebben we als bestemmingsreserve produceren gealloceerd. De gedwongen coronastop hebben we gebruikt voor noodzakelijk onderhoud van ons pand: Frascati 4 werd opgeknapt, de fundering versterkt, een nieuwe tribune aangeschaft. De luchtbehandelingskasten werden vervangen en er kwam een nieuwe geluidsinstallatie. De keuze Frascati geen subsidie toe te kennen voor de BIS was verstrekkend. Fonds21 en Ammodo hebben ter overbrugging hun nek uitgestoken. Daarnaast heeft Frascati een substantieel deel van het weerstandsvermogen ingezet om het productiehuis op niveau te continueren. Een tweede keer zal dat onmogelijk zijn.

Ook op personeelsgebied maakten we een grote ontwikkeling door. Een aantal medewerkers die al lang aan Frascati waren verbonden besloot, zoals velen tijdens corona, een nieuwe uitdaging aan te gaan. O.a. dramaturg Berthe Spoelstra en zakelijk directeur Jola Klarenbeek vertrokken. Klarenbeek liet na een periode van 15 jaar een zeer solide en financieel gezonde organisatie achter.

De zoektocht naar een nieuwe zakelijk directeur najaar 2022 was niet succesvol. Nadat ook een ad interim oplossing onhaalbaar bleek, besloten we meer tijd te nemen voor de definitieve invulling en zo van de nood een deugd te maken. Artistiek directeur Mark Timmer werd ad interim zakelijk directeur. De ervaring, ambitie en kwaliteit van de afdelingshoofden betaalde zich direct uit: medewerkers namen en kregen een grotere rol. Zeer betrokken en met zicht op groei pakten teamleden vrijvallende werkzaamheden op andere plekken in de organisatie op.

De tussentijdse oplossing bleek de aanzet voor een **transitie**. We besloten deze kans met beide handen aan te grijpen en ruimte te geven aan de ambities en talenten binnen de organisatie – innovatie is immers een van onze kernwaarden. We namen onze stakeholders mee in het proces.

De beweging is al krachtig ingezet met de keuze voor een meerstemmig artistiek team. Ook de afdelingen Productie, Publieksservice en Marcom transformeerden met een instroom van nieuwe medewerkers. Zo ontwikkelde zich in relatief korte tijd een nieuwe, dynamische en bevlogen werkomgeving, waarin vaste waarden worden bevestigd en een grote nieuwsgierigheid is naar nieuwe ontwikkelingen. Het is een verandering die aansluit bij het nieuwe profiel als makershuis dat zich definieert vanaf de werkvloer.

5.2 FUTURE PROOF FRASCATI: DE ORGANISATIE

Met gedeelde waarden, een scherpe missie en heldere uitgangspunten en kaders maken we veel meer ruimte voor de professional in ons huis. Frascati ontwikkelt zich tot een plattere, beweeglijke organisatie die vanuit de praktijk is georganiseerd.

We maken ruimte voor individuele groei en ontwikkeling, maar ook voor het niet-weten. In dit proces ontdekken we al doende. Een fout maken mag; niet het technische doel staat voorop, maar de achterliggende bedoeling. We bouwen een huis waar medewerkers hun kennis, ervaring en bevoegdheid een plek kunnen geven en waarde kunnen toevoegen. Frascati groeit toe naar een geëngageerde en jonge organisatie. Een team van professionals dat in staat is om de grote dynamiek te faciliteren met de inzet van een buitenring van betrokken freelance specialisten.

De aankomende periode benutten we om de transitie in alle rust en zorgvuldigheid door te zetten. Zonder jachtigheid, want de meest organische en belangrijkste groei vindt plaats in de liminale fase. Hoewel de organisatie al grotendeels werkt in deze geest, is het belangrijk om de processen en de organisatie- en directiestructuur vast te leggen. In januari 2025 stellen we de definitieve organisatiestructuur vast. Mark Timmer is in de overgangsfase artistiek directeur en zakelijk directeur a.i.

De transitie is een collectief proces met alle medewerkers en wordt ondersteund door extern organisatieadviseur Jeroen Busscher. De RvT volgt het proces nauwgezet en extern is er aanvullende ondersteuning op het gebied van HR (Pouw HR advies) en financial controlling (Lammers).

Groei

Focus op de ontwikkeling krijgt een cruciale plek binnen de organisatie; we investeren fors in loopbaanontwikkeling. Transparantie en vertrouwen zijn ook in dit proces kernbegrippen. Gesprekken over groei, doorstroom en ook uitstroom vinden plaats in een zorgvuldig traject van beoordeling en evaluatie. De afdelingshoofden volgen hiertoe aanvullende trainingen. Voor de gehele organisatie trekken we het scholingsbudget op naar de 2%-norm salariskosten (ca. €30.000).

- 18 Ook afdelings- en organisatiebreed zetten we in op ontwikkeling in de vorm van workshops en meetings. Het gaat om vraagstukken van deze tijd zoals: wat zijn centrale waarden, hoe spreken we elkaar aan, hoe ben je volwassen dienstbaar, wat betekent vertrouwen? Het kan ook heel praktisch zijn; een weerbaarheidstraining voor het avondpersoneel en een cursus auteursrecht voor het productieteam. Het doel is om medewerkers nog meer bij de organisatie te betrekken en hen uit te nodigen om, binnen heldere kaders, mee vorm te geven aan het huis.

Sociale veiligheid

Pas in een veilige omgeving kunnen we als makers, publiek en medewerkers volledig tot ons recht komen. Dat is volgens ons de basis, en Frascati heeft hierin een goede naam. We bewaken zorgvuldig de veiligheid zonder betuttelend en dogmatisch te worden.

Een veilige ruimte is ook een ruimte waar je niet meteen wordt afgerekend. Een open en continu gesprek hierover, ook in de functioneringsgesprekken, staat aan de basis. Mede in het licht van de vele incidenten in het veld hebben we ons beleid aangescherpt. We hebben ons protocol geactualiseerd (inclusief verwijzing naar Mores). Dit wordt actief verspreid onder en besproken met medewerkers, freelancers, makers en betrokkenen bij de producties en is online beschikbaar. Naast een interne vertrouwenspersoon, artistiek planner Cindy Bakkum, is er ook een exter-

ne vertrouwenspersoon: Marjolein de Waart. Daarnaast is een van de RvT-leden portefeuillehouder sociale veiligheid. In het voorjaar van 2024 organiseren we een organisatiebrede training die iedere twee jaar zal terugkomen. Gespreksvoering staat hierbij centraal.

Code Cultural Governance

Frascati kent sinds december 2020 een Raad van Toezicht (RvT) model dat beter recht doet aan de manier waarop de organisatie functioneert en is ingericht. Met deze transitie, bijbehorende statutenwijziging en het vaststellen van de governance-huishouding van Frascati is de invulling van de code ook statutair vastgelegd. Bestuur en Raad van Toezicht voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor de naleving van de Code Cultural Governance en zien er actief op toe dat de organisatie de principes van de code toepast. De verantwoordelijkheden en werkwijze van bestuur en RvT zijn verwoord in het Reglement Bestuur en Raad van Toezicht.

De RvT telt momenteel vier leden. Per 1 maart 2023 is nieuwe voorzitter Jurenne Hooi aangetreden. Hooi is een zeer ervaren bestuurder en een prominent adviseur en spreker op het gebied van good governance, inclusie en armoedebestrijding. Met haar ruime ervaring als bestuurder is de governance-huishouding geactualiseerd. Oktober '23 trad Sylvia den Hollander toe tot de RvT. Den Hollander is een ervaren directeur-bestuurder binnen de jeugdzorg en welzijnssector en is momenteel kwartiermaker voor het Nationaal Programma Samen Nieuw-West. Een vijfde lid (portefeuille artistiek) wordt in januari '24 geworven. Alle RvT-leden zitten in hun eerste termijn, met mogelijkheid tot verlenging met nog vier jaar.

Code Diversiteit en Inclusie

Frascati wil een inclusieve organisatie zijn met meerstemmigheid als kernwaarde. We geloven ook hierbij in de kracht van *bottom-up*. Door diversiteit en inclusie oprechte waarde toe te kennen in de keuze voor onze makers, programmering, (maatschappelijke) partners en medewerkers, creëren we stap voor stap maar bovenal duurzaam, een meerstemmig en inclusief huis. We zijn ervan overtuigd dat inclusiviteit daarmee, vanaf de werkvloer en de repetitieruimte, authentiek en eigentijds vorm en inhoud krijgt. De komende jaren bouwen we voort.

We gaan uit van eigen kracht en kiezen ervoor om met name in te steken op product (makers en voorstellingen), partners (een kring van maatschappelijke en culturele instellingen) en personeel. Een divers publiek (de 4e p) bereiken we vooral via onze makers, het aanbod en onze partners.

Personeel: we hebben fors ingezet op de versterking van de diversiteit. De samenwerking tussen MarCom, HR en Publieksservice is aangescherpt om onze vacatures toegankelijker te communiceren en deze brengen we onder de aandacht bij verschillende communities. Vacatures worden via onze makers, partners en gezelschappen uitgezet bij hun achterban en we benaderen mogelijke (freelance) medewerkers persoonlijk. Ook de verspreidingskanalen hebben we aangepast; ambassadeurs uit ons netwerk zochten mee naar nieuwe collega's en we investeerden in social advertenties i.p.v. geijkte vacatureplatforms. Voor het eerst in tijden is het aantal sollicitanten ruim gestegen.

Een sollicitatieprocedure wordt opnieuw uitgezet als het resultaat onvoldoende bijdraagt aan de diversiteit. De aandacht hiervoor leidt tot een gestage groei van medewerkers en RvT-leden met een diverse achtergrond. Dit versterkt het breedgedragen bewustzijn dat diversiteit en inclusie kernwaarden van het huis zijn. We voeren een continu gesprek waarin monitoring en evaluatie op alle plekken (van RvT tot afdelings-overleg) wordt meegenomen.

Ons makersensemble is zeer pluriform en wordt alleen maar meerstemmiger. Onze programmering in de Nes en Theater van Deyssel is in toenemende mate divers en de wisselwerking tussen beide plekken versterkt dit nog eens. Onze partnerships binnen het kunstenveld en met name het maatschappelijke domein zijn zeer uiteenlopend en duurzaam.

Er ligt een stevige basis om op door te bouwen. Maar het kan altijd beter. Naast het verder versterken van de diversiteit ligt de komende periode de focus op inclusie; het vormgegeven van een gedeeld huis. Hoe creëren we als divers team een nieuw Frascati? Wat brengt ons nieuwe huis in Nieuw-West, waartoe leidt de dialoog binnen ons meerstemmig artistiek team, op welke wijze transformeert een huis in samenwerking met de maatschappelijke partners; hoe bouwen we aan het theater voor de toekomst?

Fair Practice Code

In het kader van de Fair Practice Code hebben we oog voor de vijf kernwaarden: solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit/inclusiviteit (zie boven) en vertrouwen.

Frascati volgt de CAO Toneel en Dans. Deze wordt strikt gehanteerd zowel voor het eigen personeel als het productiehuis. Honorering van zzp'ers is conform CAO (met 50% opslag). Makers worden binnen het productiehuis altijd meegenomen in het opstellen van de begrotingen en vaststellingen van de honoraria.

Als huis zijn we in 2023 lid geworden van de NAPK en de VSCD. We waren medeoprichters van de VVP en De Coproducers en initieerden de Podiumpas (de backoffice vindt nog grotendeels plaats vanuit Frascati). Solidariteit is ook heel praktisch de ruimtes ruimhartig delen met makers als deze niet worden gebruikt. Met Het Verbond, dat met gesloten beurzen wordt gerund, geven we onze solidariteit met beginnende makers zonder vaste structuur vorm.

Duurzaamheid is kernwaarde van ons makershuis. Ook voor de organisatie is duurzaamheid cruciaal; we investeren hier nadrukkelijk in met een solide personeelsbeleid en aandacht voor ontwikkeling. Onze medewerkers zijn het kapitaal van de organisatie. Vertrouwen tot slot is de basis van ons huis. Dat komt vóór groei. Vertrouwen richting de makers, onze medewerkers, de gezelschappen en (maatschappelijke) partners. Zonder naïef te zijn stellen we vertrouwen boven controle.

Financiën

Frascati heeft een stevige en duidelijke positie in de stad Amsterdam en wordt reeds jaren structureel gefinancierd voor haar functie als grootstedelijk theater en productiehuis. De hoogte van de gemeentelijke subsidie is stabiel en geeft de organisatie de sterke ruggengraat nodig voor haar meer risicovolle opdracht van talentontwikkeling en het presenteren van vernieuwende podiumkunsten. Daarentegen is de subsidierelatie met OCW minimaal grillig te noemen; het ene kunstenveld wel een BIS-positie het andere weer niet. Zo zijn we dit lopende kunstenveld aangewezen op een beperkte, jaarlijkse projectsubsidie. Wederom vraagt Frascati met het Kunstenveld 2025-2028 zowel in Amsterdam (€ 2.372.901) als landelijk (€ 900.000) financiering aan.

Zoals bekend is Frascati financieel een stabiele organisatie. Er zijn geen grote ontwikkelingen in de meerjarenbegroting 21-24 en 25-28; de groei is beperkt. De begroting 25-28 kent geen schommelingen, de jaarbegrotingen zijn daarom ook identiek ingediend. Voor de kosten zijn we uitgegaan van prijspeil 2024. Het eigen vermogen is op peil, liquiditeit en solvabiliteit zijn op orde (zie toelichting op de begroting).

Frascati volgt de cao Toneel en Dans, uiteraard ook voor de zzp'ers op kantoor als voor alle makers binnen het productiehuis; *fair pay* is het uitgangspunt. De kosten van het salarishuis (voor zowel vast, bepaald als inhuur krachten) zijn door loonontwikkeling én doordat een kwart van het personeelsbestand (6,1 fte) op het maximum van de schaal zit, de sterkst stijgende post door de jaren heen (zie toelichting op de begroting).

Frascati heeft als gefuseerde organisatie, waardoor sinds 2008 circa de helft van de bedrijfsvoering 'produceren' behelst, al jaren min of meer dezelfde financieringsmix. Passend bij een theater met een vernieuwend en experimenteel programmeringsprofiel en bij een ontwikkelinstelling of productiehuis met als domein de 'research & development' van de podiumkunsten. Frascati is dus een stevig gesubsidieerd talentontwikkelingshuis. Ook voor het Kunstenplan 25-28 is de geraamde overheidsbijdrage (structureel en incidenteel) in totaal 80% van de omzet. Dit is een lichte stijging t.o.v. 21-24. Immers toen maakte Frascati geen deel uit van de landelijke BIS en zijn twee private fondsen bij hoge uitzondering zeer genereus bijgesprongen. In de periode 25-28 bestaat de financieringsmix naast 80% overheidsgelden voor 11% uit publieksinkomsten, 4,4% uit private fondsen en sponsoring en 4,6% uit overige inkomsten. Zodoende weet Frascati een eigen inkomstenpercentage van 20% te realiseren.

MOP

Frascati heeft als huurder een onderhoudsverplichting tegenover de verhuurder (Gemeentelijk Vastgoed). Deze huurdersverantwoordelijkheid meerjarenonderhoudsplan (MOP) gaat in het Kunstenplan 25-28 uit van een gelabeld jaarbedrag van € 128.291, inclusief de uren uitvoering gebouwenonderhoud (ter waarde van € 41.112). De huidige MOP voor alle drie de panden dateert van 25-5-2023. In de periode 21-23 zijn uit het bestemmingsfonds MOP, uit de bestemmingsreserve Gebouwen en Techniek of uit de lopende begroting voor een bedrag van € 343.117 diverse langetermijninvesteringen gedaan (zie toelichting op de begroting).